

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
_____ / Стелла КЕЛЬБЯ/
« ___ » _____ 2025 р.

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни

«Українська мова (за професійним спрямуванням)»

Освітньо-професійна програма:	<u>Комп'ютерні науки</u>
Спеціальність:	<u>Комп'ютерні науки</u>
Галузь знань:	<u>Інформаційні технології</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	Морараш Галина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент
Профайл викладача:	https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/departments-of-professional-and-special-legal-disciplines/#
E-mail:	galya.morarash@gmail.com
Консультації:	четвер з 10.00 до 16.00.

1. Анотація (призначення навчальної дисципліни).

Освітній компонент «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань **Інформаційні технології** спеціальності **Комп'ютерні науки**, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Предметом вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є мова фахової галузі. Уміння спілкуватись мовою професії сприяє швидкому засвоєнню спеціальних дисциплін, підвищує ефективність праці, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності та ділових контактах. Тому значну увагу приділено засвоєнню мовних стереотипів комунікацій певного фаху. Робота над культурою мови студентів проводиться, ураховуючи два аспекти: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів та їхньої фахової мовної культури.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Мета курсу – сформувати високий рівень комунікативної культури у сфері професійного спілкування в його усній та писемній формах, виробити навички практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності з урахуванням особливостей ІТ-сфери; розвинути комунікативні компетентності для ефективної роботи в команді, презентації проєктів і написання технічної документації.

Завдання дисципліни:

- ознайомити з нормами сучасної української літературної мови та їх застосування у фаховій комунікації;
- опрацювати термінологію в галузі комп'ютерних наук;
- сформувати навички створення ділових документів (резюме, листування, інструкції);
- розвивати уміння підготовки наукових робіт і презентацій;
- виховувати культуру мовлення та мовного етикету в професійному середовищі.

Після завершення курсу студент:

- володіє основними нормами української літературної мови;
- правильно використовує професійну термінологію у сфері ІТ;
- уміє створювати й редагувати тексти офіційно-ділового та наукового стилів;
- здатний підготувати та презентувати усний виступ, проєкт чи наукову доповідь;
- дотримується правил етикету в усній та письмовій професійній комунікації;
- уміє працювати з інформацією та формувати україномовний цифровий контент.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мова і мовлення у фаховій діяльності.

3. Пререквізити:

- українська мова (шкільний курс);
- історія України (шкільний курс).

4. Компетентності та результати навчання.

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Програмні результати навчання

РН1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в

предметній області комп'ютерних наук.

PH11. Володіти навичками управління життєвим циклом програмного забезпечення, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання, бізнес-план, угоду, договір, контракт).

PH18. Розуміти українську та іноземну мови на рівні, достатньому для обробки фахових інформаційно-літературних джерел, професійного усного і письмового спілкування.

PH19. Усвідомлювати роль і розвиток комп'ютерних наук у суспільстві, дотримуватися професійних, моральних, наукових і культурних цінностей, принципів здорового способу життя та відповідально реалізовувати свої права й обов'язки відповідно до цінностей демократичного суспільства й верховенства права в Україні.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Державотворча роль мови. Суспільне значення української мови, її правовий статус. Стилистична диференціація. Офіційно-діловий стиль у професійній діяльності. Норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.

Тема 2. Українська мова як засіб професійного спілкування в ІТ-сфері. Культура мовлення ІТ-фахівця.

Тема 3. Українська мова у стартап-культурі та бізнес-комунікаціях в ІТ. Труднощі української словозміни і словопосєднання.

Тема 4. Мовні кліше у науковому та професійному тексті. Вплив англійської мови на професійне мовлення ІТ-спеціаліста. Граматична парадигма самостійних частин мови в ділових текстах.

Тема 5. Формування навичок і прийомів мислення. Види, форми, прийоми розумової діяльності. Особливості відмінювання й написання особових назв.

Тема 6. Основні закони риторики. Публічний виступ: структура й риторичні прийоми. Особливості відмінювання й написання географічних назв.

Тема 7. Поняття етики ділового спілкування, її предмет та завдання. Науковий стиль мовлення у сфері комп'ютерних наук.

Тема 8. Структура і техніка ділового спілкування. Презентація результатів наукових і практичних досліджень. Оформлення ділового листування. Електронне листування та корпоративна комунікація.

Тема 9. Правила спілкування айтівця при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та по телефону. Синтаксис ділового спілкування. Ділові переговори та професійні дискусії.

Тема 10. Терміни і термінологія. Фахова термінологія в галузі комп'ютерних наук. Жаргонізми та їх вплив на культуру мови ІТ-фахівця.

Змістовий модуль 2.

Тема 11. Точність і доречність мовлення. Складні випадки слововживання. Пароніми та омоніми. Сленг ІТ-вців: джерела, приклади, роль у професійній комунікації.

Тема 12. Орфографічні та орфоепічні норми сучасної української літературної мови. Орфографічні та орфоепічні словники.

Тема 13. Морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм.

Тема 14. Документ як основний вид ОДС. Основні реквізити та норми їх дотримання. Загальні вимоги до складання документів.

Тема 15. Види документів. Технічна документація (інструкції, керівництва користувача).

Тема 16. Укладання документів щодо особового складу. Складання резюме та мотиваційного листа.

Тема 17. Анотація, реферат, рецензія наукових і технічних текстів.

Тема 18. Оформлення курсових і кваліфікаційних робіт.

Тема 19. Популяризація ІТ-тематики в медіа та блогах.

6. Система контролю та оцінювання.

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, дискусія, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, презентація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- виконання вправ;
- контрольні роботи;
- створення фахових текстів
- підсумковий контроль – іспит.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми. Формами поточного контролю є усні і письмові відповіді на практичних заняттях, письмові роботи різних видів (диктанти, редагування текстів, створення фахових текстів), тестування, творчі роботи, презентації.

Семестрова кількість балів може становити від 0 до 100 балів і визначається як сума балів: отриманих за всі види роботи на практичних заняттях; за виконання самостійної роботи; результат підсумкового контролю у формі іспиту.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Поточний контроль (аудиторна та самостійна робота)		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, увічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7.Рекомендована література

1. Morarash H., Kironda R. *Legal and ethical principles of artificial intelligence application in the system of higher education quality assurance* // Strengthening Good Governance and AI Integration. Challenges and legal dilemmas: [International Conference ESDPAL]. – Suceava, 2025.
2. Вознюк Г. Л., Булик-Верхола С. З., Васишин І. П., Гнатюк М. В., Ментинська І. Б., Шмілик І. Д. *Українська мова за професійним спрямуванням* : навч. посіб.-практикум. 3-є вид., випр. і доп. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2024. 328 с.
3. Голоюх, Л. В. *Українська мова за професійним спрямуванням* [для студентів фізико-технологічного інституту]: навч. посібник. Луцьк, 2022.
4. Городенська К. Г., Карп'юк С. А. *Українська мова за професійним спрямуванням* : навч. посіб. – Київ : Літера ЛТД, 2023. – 312 с.
5. Данчук Ю. В. *Українська, що надихає. Говоримо й пишемо правильно*. Харків : Основа, 2022. 127 с.
6. Дзюбак Н., Морараш Г. *Вплив інтернет-дискурсу на формування мовної норми в сучасній українській мові* // Вісник гуманітарних наук. – 2024. – Вип. 2(2024). – DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14565995>.
7. Дзюбак Н., Морараш Г., Сидоренко Л. *Формування української ділової мови в контексті національної ідентичності* // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. – 2024. – Т. 35(74), № 5. – Ч. 1. – С. 6–14. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.5.1/02>.
8. Зінченко В., Морараш Г., Риженко К. *Мовні особливості української ділової мови: стандартизація та перспективи розвитку* // Вісник науки та освіти. – 2024. – Вип. 8(26). – С. 217–235. – DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-217-235](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-217-235).
11. Морараш Г. *Ораторське мистецтво у професійному мовленні: роль української мови як засобу комунікативного впливу* // Вісник науки та освіти. – 2025. – Вип. 1(31). – С. 431–443. – DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-431-443](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-431-443).
12. Морараш Г., Декуш Н. *Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ : навчально-методичний посібник*. – Чернівці, 2025. – 48 с.
13. Морараш Г., Декуш Н. *Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : навчально-методичний посібник*. – Чернівці, 2025. – 42 с.
14. Плахотник О. В. *Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб.* / О. В. Плахотник. – Львів : Світ, 2022. – 230 с.
15. Плотницька І. М. *Ділова українська мова* : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2022. 256 с.
16. Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. *Українська мова за професійним спрямуванням* : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/p_191_44394157.pdf
17. Степура А. *WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора*. 3-тє вид. Харків : Моноліт Бізз, 2021. 304 с.
18. Ткаченко Т. І., Бондаренко І. І. *Українська мова в професійному спілкуванні: теорія і практика* : навч. посіб. / Т. І. Ткаченко, І. І. Бондаренко. – Харків : ФОП Бровін О. В., 2021. – 288 с.
19. *Український правопис* / Нац. акад. наук України. – Київ, 2019. – 391 с.
20. Шевчук С. В. *Українське ділове мовлення: професійна комунікація* : навч. посіб. / С. В. Шевчук. – 10-те вид., доповн. – Київ : Алерта, 2021. – 528 с.
21. Шевчук, С. *Українська мова за професійним спрямуванням*. – Київ : Алерта, 2025. – 536 с. <https://jurkniga.ua/contents/ukrainska-mova-za-profesiynim-spryamuvannyam.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Академічний тлумачний словник української мови : в 11 т. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
2. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/FN070106>
3. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
4. Мова – духовний скарб нації : добірка посилань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.zp.edu.ua/virtual_exhibition/mova_links.html
5. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
6. Мова.info : лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.info/>

7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Словник типових помилок (за кн. І. Фаріон «Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Словниці 3») [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://emlab.ho.ua/Service----/Slovnyk_typovyh_pomylok_mod.html
9. Словники України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>
10. Словопедія : колекція українських словників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/>
11. Словотвір : майданчик для пошуку влучних відповідників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://slovotvir.org.ua/>
12. Українська мова: енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmoiva/um.htm>
13. Український лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ulif.mon.gov.ua>
14. Український правопис 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.pravopys-2019.pdf>
15. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.cv.ua/>